

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Orman ve Su İşleri Bakanı Sayın Veysel Eroğlu tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Kemal Ekinci

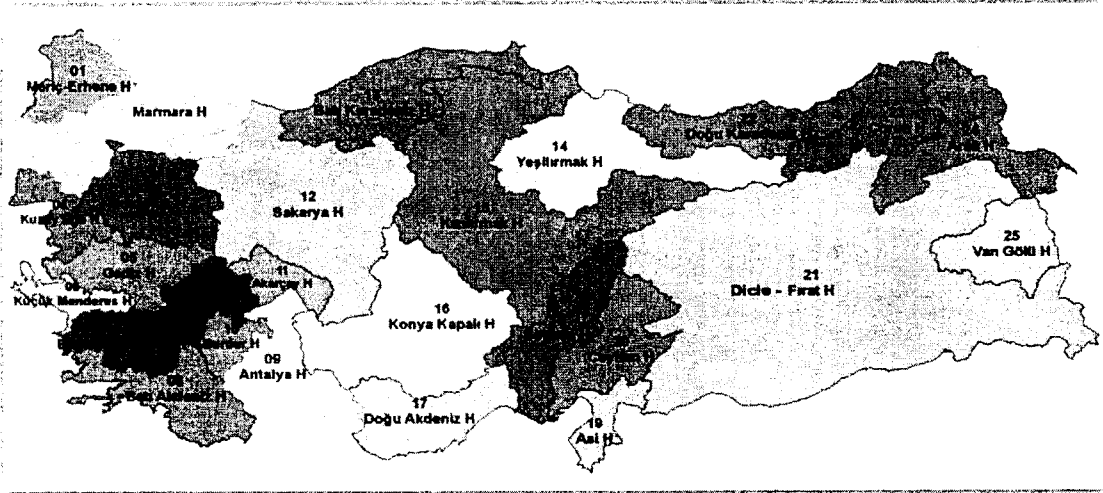
Bursa Milletvekili

Ramsar Sözleşmesi olarak bilinen "Sulak Alanların Korunması Sözleşmesi", 02 Şubat 1971 tarihinde İran'ın Ramsar kentinde imzalanmıştır. Türkiye bu tarih de sözleşmeye o zaman taraf olmayıp, 22 yıl sonra taraf olmuştur. Sulak alanlarının korunacağına dair dünyaya verdiği sözü, ülkemizde de yasaların güvencesine almak için Sulak Alanları Koruma Çalışmaları ve Mevzuatını hazırlamıştır. Bu sözleşme, taraf olan ülkelerin her birini, dünyaca öneme sahip en az bir sulak alan ilan etmelerinin yanı sıra, bu sulak alanları korumakla ve bunların akılcı kullanımlarını sağlamakla da yükümlü kılmaktadır. Ülkemiz, sulak alanlar bakımından Avrupa ve Ortadoğu'nun en önemli ülkelerinden biridir. Şu ana kadar yapılan çalışmalar neticesinde ülkemizde toplam büyüklüğü 2.000.000 hektarı aşkın (2.155.045 ha) 135 adet Uluslararası Öneme Sahip Sulak Alan bulunmaktadır. Bunun dışında Uluslararası kriterleri sağlamayan 500'ü aşkın sulak alan olduğu tahmin edilmektedir. Sözleşme listesine uluslararası öneme sahip 135 sulak alanımızdan, olmak üzere 13 alanımız dâhil edilmiştir.

Sulak Alan Adı	Türü	Bulunduğu İl
Göksu Deltası	DELTA	MERSİN
Gediz Deltası	DELTA	İZMİR
Manyas Gölü	GÖL	BALIKESİR
Seyfe Gölü	GÖL	KIRŞEHİR
Uluabat Gölü	GÖL	BURSA
Burdur Gölü	GÖL	BURDUR
Meke Gölü	GÖL	KONYA
Kuyucuk Gölü	GÖL	KARS
Akyatan Lagünü	LAGÜN	ADANA
Yumurtalık Lagünü	LAGÜN	ADANA
Kızören Obruğu	OBRUK	KONYA
Sultan Sazlığı	SAZLIK	KAYSERİ

Ayrıca Sulak alanlar bölgesel olarak havzalar içinde yer almaktadırlar. Türkiye 25 hidrolojik havzaya bölünmüş olup bu havzalardan toplam ortalama yıllık akış 186 milyar m³'tür. DSI verilerine göre bunun yaklaşık üçte biri, ülkenin doğusunda yer alan Fırat-Dicle havzasına aittir. Alansal büyüklük olarak bunu Kızılırmak ve Sakarya havzaları izlerken, ortalama yıllık akış miktarı olarak Fırat-Dicle havzasından sonra Doğu Karadeniz, Doğu Akdeniz ve Antalya Havzaları gelmektedir. Havzaların ekolojik, sosyal ve demografik koşulları ve havza kaynaklarının kullanımı bulunduğu bölgeye göre ve havza alanlarının yatay ve dikey dağılımına bağlı olarak farklı havza yörelerinde önemli farklılıklar gösterebilmektedir.

Havza Adı	Yağış alanı		Yıllık ortalama akış		Ortalama yıllık verim
	(km ²)	%	(km ³)	(%)	(l/s/km ²)
(01) Meriç-Ergene Havzası	14,560	1.9	1.33	0.7	2.9
(02) Marmara Havzası	24,100	3.1	8.33	4.5	11.0
(03) Susurluk Havzası	22,399	2.9	5.43	2.9	7.2
(04) Kuzey Ege Havzası	10,003	1.3	2.09	1.1	7.4
(05) Gediz Havzası	18,000	2.3	1.95	1.1	3.6
(06) K. Menderes Havzası	6,907	0.9	1.19	0.6	5.3
(07) B. Menderes Havzası	24,976	3.2	3.03	1.6	3.9
(08) Batı Akdeniz Havzası	20,953	2.7	8.93	4.8	12.4
(09) Antalya Havzası	19,577	2.5	11.06	5.9	24.2
(10) Burdur Gölü Havzası	6,374	0.8	0.50	0.3	1.8
(11) Akarçay Havzası	7,605	1.0	0.49	0.3	1.9
(12) Sakarya Havzası	58,160	7.5	6.40	3.4	3.6
(13) Batı Karadeniz Havzası	29,598	3.8	9.93	5.3	10.6
(14) Yeşilırmak Havzası	36,114	4.6	5.80	3.1	5.1
(15) Kızılırmak Havzası	78,180	10.0	6.48	3.5	2.6
(16) Konya Kapalı Havzası	53,850	6.9	4.52	2.4	2.5
(17) Doğu Akdeniz Havzası	22,048	2.8	11.07	6.0	15.6
(18) Seyhan Havzası	20,450	2.6	8.01	4.3	12.3
(19) Asi Havzası	7,796	1.0	1.17	0.6	3.4
(20) Ceyhan Havzası	21,982	2.8	7.18	3.9	10.7
(21) Fırat-Dicle Havzası	184,918	23.7	52.94	28.5	8.3
(22) Doğu Karadeniz Havzası	24,077	3.1	14.90	8.0	19.5
(23) Çoruh Havzası	19,872	2.6	6.30	3.4	10.1
(24) Aras Havzası	27,548	3.5	4.63	2.5	5.3
(25) Van Gölü Havzası	19,405	2.5	2.39	1.3	5.0
TOPLAM	779,452	100.0	186.05	100.0	

Bu Değerlendirmeler ışığında;

Sulak alanların temel sorunlarına açısından bakıldığında;

1. Orman ve Su İşleri Bakanlığı bünyesinde yer alan Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, Sulak alanlar Şube Müdürlüğü'nü ve taşra teşkilatlarının güçlendirilmesi, her sulak alan için ilgili İl'de Birim Mühendisliklerinin kurulması, Bakanlık ve İl bazında oluşturulan Ulusal ve Yerel Sulak alan Komisyonlarının çalışmalarının desteklenmesi amacıyla gerekli kaynak ve bütçenin ayrılması çalışmaları yapılmış mıdır? Yapıldı ise raporları nerededir?
2. Ülkemizdeki su rejimi ve sulak alanların yönetimi sürecinde saptanmış 25 havzanın esas alınarak düzenlemeler yapılması ve sulak alanların ve su rejiminin havza ölçeğinde değerlendirilmekte midir? Planlamalar yapılırken bu durum dikkate alınmış mıdır?
3. Ülkemizde yer alan sulak alanlarla ilgili her türlü bilimsel ve akademik çalışmanın üretilebilmesi ve bilimsel gelişmelerin daha yakından izlenerek, koruma ve geliştirme süreçlerinin örgütlenebilmesi ne tür çalışmalar yapılmıştır?
4. Sulak alanların her yönüyle ele alınması ve eğitimlerin yaygınlaştırılması için ulusal düzeyde sulak alan eğitimi çalışmalarının, Üniversitelerin desteği ile Bakanlıkça organize edilmesine, Sulak alanların bulunduğu bölgelerde STK oluşumlarının teşvik edilmesi için yerel düzeylerde STK kapasite geliştirme çalışmaları üretilmesine dikkat edilmekte midir? Bu konuda yapılmış çalışmalar nelerdir?
5. Sulak alanları kirleten, kirletilmesine göz yuman, kişi kurum ve kuruluşlar hakkında yürütülecek işlemlerin hem Bakanlık ve taşra teşkilatları ve hem de Valilikler nezdinde yerel koruma ekiplerinin kurulması sağlanmış mıdır? Sağlandı ise ifa ettikleri görevlerin rapor dökümleri mevcut mudur?
6. Bakanlık tarafından oluşturulan Yerel Sulak alan Komisyonları çalışmakta mıdır? Çalışmakta ise yıllık raporlandırmaları yapılmış mıdır?

7. Türkiye’de yer alan tüm sulak alanların içine dâhil olacakları, sulak alanların sorunlarının, çözümlerinin, iletişiminin sağlanacağı sulak alanlar ağı mevcut mudur?

24.7.2012 tarihli ULUSAL HAVZA YÖNETİM STRATEJİSİ (2012-2023) hedeflerinde yer alan;

1. Havzaların sürdürülebilir yönetimi için yasal ve kurumsal kapasitelerin güçlendirilmesi, kurumlar ve paydaşlar arasında katılımcılığın, eşgüdüm ve işbirliğinin sağlanması için neler yapılmıştır?

2. Havzaların su kaynaklarının sürdürülebilir olarak yönetimi ve kullanımı bakımından su kaynaklarının korunması, geliştirilmesi ve sürdürülebilir kullanımı kapsamında, havza bazında çalışmalara ortak temel oluşturacak yasal düzenlemelerin yapılmış mıdır? Bu konuda yapılan plan program ve stratejiler uygulamaya konulmuş mudur?

3. Su kullanım verimliliğinin ve tasarrufunun artırılması amacıyla kentsel ve kırsal yerleşim yerlerinin içme, kullanma ve sanayi suyu ihtiyaçlarını yeterli miktar ve kalitede karşılanması için planlamalar, tarımsal sulama alanlarının havzanın iklim, toprak ve su koşullarına uygun şekilde sulama sistemleri ve sulama verimliliğinin geliştirilmesi sağlanmış mıdır?

4. Havza alanlarında ve doğal kaynaklarında tahribatın ve erozyonun önlenmesi, bozuk havza alanlarının ıslahı ve sürdürülebilir kullanımı için yapılan çalışmalar nelerdir?

5. Orman alanları ve kaynaklarının, tarım alanlarının ve mera alanlarının korunması, geliştirilmesi, ıslahı ve sürdürülebilir kullanımı için gerekli çalışmalar yapılmış mıdır?

Kentsel alanlar ve yerleşim yerleri çevresindeki havzalarda yoğun ve düzensiz yapılaşmanın neden olduğu toprak, bitki örtüsü, su kaynakları ve doğal denge bozulmasının önlenmesi sağlanabilmiş midir?

6. Havzaların biyolojik çeşitliliğinin, doğal ve kültürel peyzaj kaynak değerlerinin korunması ve yönetimi ile ekosistem hizmetlerinin sürdürülebilirliğinin sağlanması için alınan önlemler nelerdir?

7. Havza yönetiminde doğal afetler ve zararlarına karşı önlem ve mücadele mekanizmalarının entegrasyonu, geliştirilmesi ve etkinleştirilmesi çalışmaları yapılmakta mıdır?